



Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Навчально-науковий інститут фінансів,
економіки, управління та права
Сумський державний університет (Україна)
«1 DECEMBRIE 1918» University of Alba Iulia (Румунія)
Бамберзький університет імені Отто Фрідріха (Німеччина)
Інститут демографії та проблем якості життя Національної академії наук
України (Україна)
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України» (Україна)



СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА НАУКА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Матеріали XIII Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції з міжнародною участю
30 листопада 2023 року



Полтава 2023

Житник О.М., магістрант,
Кулакова С.Ю., к.е.н., доцент,
Міняйленко І.В., к.е.н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Чимало поширення в сучасній економічній науці зазнали два таких поняття як «економічна безпека» та «конкурентоспроможність». Початок вивчення обох категорій спровокували розвиток полемік, які тривають і нині. Та не дивлячись на це, з кожним роком актуальність дослідження сутності економічної безпеки компанії та її конкурентоспроможності лише зростає. У першу чергу цьому сприяє інтенсифікація глобалізації, яка призводить до тотальних трансформаційних змін світової економіки.

Для початку зазначимо, що у широкому сенсі економічну безпеку та конкурентоспроможність підприємства можна назвати взаємопов'язаними поняттями. Зокрема, однією з найвагоміших умов існування бізнес-одиниці є економічна безпека, а конкурентоспроможність при цьому виступає першочерговим показником і метою розвитку компанії.

Спільним для обох згаданих вище економічних категорій, окрім іншого, є факт відсутності єдино прийнятого трактування їх суті. Однак у загальному вигляді дефініцією «економічна безпека підприємства» можна окреслити стан господарюючої структури, за якого вплив зовнішніх і внутрішніх чинників не провокує порушення цілісності цієї структури або неможливості її діяльності та розвитку. До слова, серед зовнішніх факторів, які впливають на сталість економічної безпеки, виокремлюють наприклад глобалізаційні процеси, появу технологічних інновацій, функціонування міжнародних організацій та зміни економічної кон'юнктури держави. У свою чергу до числа внутрішніх факторів відносять систему управління ризиками, людські ресурси, контроль якості вироблюваної продукції, комерційну таємницю, інноваційні діяльність компанії, управління фінансовими ресурсами тощо [1].

У 2019 році економічна безпека України перебувала на рівні 43%, а за підсумками першого півріччя 2020 року даний показник становив уже 41% [2]. Не найкращий рівень економічної безпеки, і разом з нею конкурентоспроможності, пояснюється цілою низкою проблем. Як приклад, підвищення морального та фізичного зносу устаткування, недосконалість маркетингової політики, низька інвестиційна привабливість, кризові явища в економіці, політична нестабільність та інше. Ураховуючи усе це посилює важливість термінової розробки ефективних механізмів покращення стану економічної безпеки вітчизняних компаній задля відповідного підвищення рівня їх конкурентоспроможності [3].

У 2021 році одним із указів Президент України Володимир Зеленський затвердив рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року» [2]. Фактично даний нормативно-правовий акт окреслює головні складові економічної безпеки та пояснює важливі моменти її забезпечення: оцінювання реального стану рівня економічної безпеки, врахування можливих загроз, формування стратегій та окремих програм розвитку держави щодо гарантування економічної безпеки [4, с. 275]. Важливо зауважити, що у наш час проблематика підтримки належного рівня економічної безпеки і конкурентоспроможності посилюється через виклики, які пов'язані із збройною агресією Росії проти України. Українська економіка зазнає колосальних ударів, у тому числі завдяки економічних інструментів впливу на кшталт санкції щодо вітчизняної продукції, а також використання впливу деяких інших держав з метою прийняття рішень, котрі йдуть в супереч з основними національними економічними інтересами України [2].

Отже, останні роки свідчать про недостатній рівень конкурентоспроможності та економічної безпеки вітчизняних підприємств. Серед причин: технологічна відсталість, висока матеріалоємність виробництва, дефіцит кваліфікованих трудових ресурсів, нестача фінансових ресурсів тощо. Відтак гостро стоїть питання визначення механізмів підвищення зазначених показників. Забезпечення належного рівня економічної безпеки дозволяє суб'єкту господарювання не просто закріпити за собою певну ринкову частку, а й отримати значні конкурентні переваги, посилюючи тим самим загальну конкурентоздатність.

Література

1. Гринкевич С.С., Когут М.В., Станкевич М.В. Еволюція теоретичних концепцій економічної безпеки підприємства. *Електронний журнал «Економіка та суспільство»*. Вип.50, 2023 . URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2437/2357>.
2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 серпня 2021 року «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року»: Указ Президента України від 11.08.2021 р. № 347/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#n11> (дата звернення: 24.11.2023 р.).
3. Цюцюпа С.В. Теоретичні аспекти формування економічної безпеки підприємства задля забезпечення його конкурентоспроможності. Вчені записки Університету «КРОК». №3 (55), 2019. URL: <https://snku.krok.edu.ua/index.php/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/227/258>.
4. Ільченко О.В., Ільченко Б.О. Засоби та способи забезпечення економічної безпеки України: правові аспекти. Аналітично-порівняльне правознавство. №3, 2023 р. С. 274-278. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/07/52.pdf>.